

Országos növényvédelmi előrejelzés a szántóföldi és kertészeti kultúrákban

2026.07.02.

A múlt héten hazánkban is tetőzött az Európát sújtó hóhullám. A Hungaromet mérései alapján megdőlt az abszolút melegrekord (Szécsény 42,0 °C) de a minimum hőmérsékleti értékek is kitétek magukért, mert a legmagasabb minimumot (Siófok, 26,9 °C) szintén a múlt heti forró napokon mérhettük. A körülményeket nehezítette, hogy az időszak nagy részén csapadék sem hullott (csak a végén, 07.01-02. körül) sőt a légmozgás is gyenge volt. A hőséget (ahogy az lenni szokott) viharos erejű széllel, záporokkal, zivatarokkal egy hidegfront szakította meg, de érdemi csapadékot csak kisebb körzetekben, lokálisan hozott. A viharos környezetben gyakran jégeső is esett (többnyire esővel), mely újabb károkat jelentett a mezőgazdasági kultúrák számára.

GABONAFÉLÉK, REPCE

Az őszi árpa, őszi búza betakarítása a vége felé tart. Folyamatos a tarlókon a bálázás, a tarlók hántása a munkacsúcs és a szárazság miatt azonban még nem kezdődött meg. Elindult és jó ütemben halad a repce betakarítása is.

KUKORICA

A kukorica állományokban folytatódott országszerte a molykártevők rajzása. A **gyapottok bagolylepke** egyedszáma nagyon változó, azonban az utóbbi napokban újabb erősödés látszik helyenként a rajzásban (1-8 db imágó/csapda/4 nap). A tojásrakás tömeges és a lárvakelés is megindult, általánossá vált a fertőzött területeken. A védekezés a helyi előrejelzések alapján javasolt.

Az előrejelzéseinknek megfelelően újabb emelkedés körvonalazódik a **kukoricamoly** egyedszámában, de a csapdázott egyedek száma (fénycsapda) sok esetben megtévesztő lehet a fertőzött tövek arányához képest. Az elhúzódóan rajzó egyedek tojásrakására jó esély volt/van, a tojások vagy a kikelő kis lárvák életképességét azonban nagyban meghatározzák a helyi klimatikus viszonyok. Habár az ország nagy részén a csapadékhiány és az aszály a domináns, a helyi esőzések következtében kedvező párás mikroklima (>70 %) alakulhat ki állományban, amely a tojások, lárvák életképességét támogathatja. Ezért a kérdéses táblákon mindenképp javasolt a fertőzöttség felmérése, valamint a növények felboncolásával a lárvafokozatok nyomon követése. **Jelenleg már az L3-as stádiumú lárvák** (fejtök szélesség és testhossz alapján) is könnyedén megtalálhatók az állományokban (Zala vármegye, 1. fotó), helyenként pedig már a szárban történő befurakodás is megfigyelhető.

A kukoricamoly fertőzöttség elöveteménnytől, talajműveléstől és egyéb technológiai elemek alkalmazásától függően változhat, ezért a tábla szintű tájékozódás nagyon fontos!

1. fotó: Kukoricamoly L3-as stádiumú lárvája
(Fotó: Tüh A., 2026.06.30.)

Folyamatos és erősödő mértékű a **vetésfehérítő bogarak** betelepítése a táblákra, helyenként pedig erős hámozgatás nyomaival is szembesülhetünk.

Fokozódott a levélzugokban, a levélhüvely takarásában a **levéltetvek** felszaporodása (2. fotó), egyben nőtt a fertőzés gyakorisága is (gyakran 50-70 %-os a töfertőzöttség). Ahol rovarölőszeres védekezést terveznek, célszerű a levéltetvekre is ható hatóanyagot választani.

2. fotó: Fokozódó levéltetű fertőzés a kukorica levelek takarásában (Fotó: Tüh A., 2026.06.30.)

A száraz, aszályos területeken (Csongrád-Csanád vármegye) erősödött és gyakorivá vált a **takácsatkák** felszaporodása az állományokban.

Mostanra már az ország számos pontján megjelentek az **amerikai kukoricabogár első egyedei**. **Előrejelzésükhöz** a feromonnal, csalétekkel kombinált sárga ragacslapok vagy egyéb csapdák kihelyezése időszerű!

NAPRAFORGÓ

A virágzás kezdetén lévő napraforgóban a **levéltetvek** és **poloskák** fellépése, kártétele szórványos maradt, a legtöbb táblán nem erősödött.

Az aszály tünetek itt is jelentkeznek országsszerte, a növények hervadása, lankadása, az alsó levelek sárgulása sok helyen jellemző. Az alsó leveleken lassan, de terjednek az **alternária** tünetei és a betegség fellépése is gyakoribbá vált (pl. Komárom-Esztergom vármegye). Egy-egy táblán már észlelhetők a **szklerotíniás tövek**, de gyakoribb megjelenésükre a csapadékot követően, a következő napokban számíthatunk.

BURGONYA

Az öntözetlen burgonya állományokat is elérte a szárazság, az alsó levelek felszáradása (felsülése) több táblán jellemző, emellett a gumó kötődéséhez, fejlődéséhez, növekedéséhez sem voltak kedvezőek a száraz talaj állapotok. A **burgonyabogár** kártételét, jelenlétét nem befolyásolták jelentősen a forró napok, a különböző fejlődési alakok továbbra is károsítanak.

A csapadék és pára igényes **burgonyavész** újabb fertőzése nem következett be és ahol felszáradtak az alsó levelek (amelyek a betegséggel is fertőződtek korábban), a kórokozó (micélium) elpusztulása is valószínűsíthető a múlt heti nagy melegben!

A mostani néhány fokal lehűléssel, ott ahol eső is volt, újabb fertőzés következhet be, ezért e területeken a védekezés fontos.

KERTÉSZETI KULTÚRÁK

Szilvában a **szilvamoly** rajzása folyamatos, helyenként erősödő. A fertőzött termések száma növekvő. Folyamatos védelem javasolt.

Őszibarackban a **keleti gyümölcsmoly** és a **barackmoly** rajzása is tart, sőt a keleti gyümölcsmoly újabb nagyobb egyedszámmal fenyegeti egy-egy gyümölcsösben a termést (100-130 db imágó/csapda/4 nap).

Almában az **almamoly** rajzása figyelemre méltó. A legtöbb csapdázási helyen megnövekedett az egyedszám, újabb védekezések válhatnak szükségessé. Csökkenő a **lombosfa-fehérmoly** és alacsony az **almalevél-aknázómoly** és az **almalevél-sátorosmoly** rajzása is.

A száraz körülmények, nem kedveztek a **varasodás** tüneteinek terjedéséhez és gátlólag hatottak a tartósan 30 °C feletti hőmérsékletek is, amelyek valószínűleg a gomba pusztulásához vezettek!

Újabb fertőzésekre a meleg mérséklődése és csapadék jelenlétében van esély.

Habár a **lisztharmat** kevésbé nedvesség igényes, terjedése mégis minimálisra lassult, mert a tartósan 30-32 °C feletti hőmérséklet számára is káros, különösen páratartalom hiányában.

Szőlőben sem terjedtek látványosan a gomba betegségek, a **peronoszpóra** sem. A korábban fertőződött fürtök, természetesen elszáradnak(elszáradtak), de a felületükön lévő spórák túlnyomó része elpusztult. Ezzel szemben a kórokozó micéliuma a szövetekben védetten húzhatja meg magát (egyes szakirodalmak szerint még 43 °C hőmérsékleten sem pusztul el!), majd ha mérséklődik a meleg és csapadék is érkezik, újra erőre kap! A fertőzési nyomás jelenleg alacsony-közepes (csapadéktól függően) ezért a megelőző védekezés javasolt, különösen a legfeljebb borsó nagyságú bogyó fejlettségű fajtákban (eddig nagy a fürtök fertőződésének az esélye).

Szőlőben a **lisztharmat** tünetei nem, vagy legfeljebb észlelési szinten figyelhetők meg, de a fürtök érzékenysége miatt a megelőző védelem folytatása indokolt.

Mostanra gyakorivá váltak a **feketerothadás** tünetei a fürtökön (3. fotó). Újabb és újabb fertőzött, barnult, aszalódott bogyók jelennek meg, habár ezek egyértelműen korábbi fertőzés nyomai. A fertőzésveszély eső jelenlétében, a zsendülésig fennáll, ezért a megelőző védelem szükséges.

3. fotó: Feketerothadás tünetei szőlőn (Fotó: Tüh A., 2026.06.30.)

Egyre gyakoribbak a **fitoplazma tünetek** a fertőzött ültetvényekben. A betegség gyanús tőkék azonnali eltávolítása (de legalább lombtalanítása) nagyon fontos, hogy ezzel is megakadályozzuk a betegség kabócák általi terjesztését. Az **amerikai szőlőkabóca** lárvák elleni védelem folyamatos és indokolt az ültetvényekben. Mostanra már a túlnyomó részt L2, L3, L4-es lárvák mellett **megjelentek az L5-ös lárvák** és (2026.07.01.-én Zala vármegyében) az **első imágók** is (4. fotó). A védekezés időszerű!

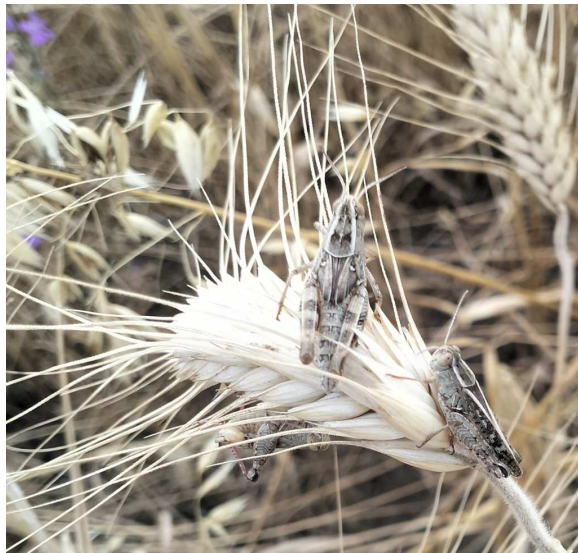
4. fotó: Amerikai szőlőkabóca L5 lárvája és az imágó (Fotó: Tüh A., 2026.07.01.)

Az imágók megfigyelésére, előrejelzésre a **sárga ragacslapok kihelyezése aktuális!**

Dióban is időszerű a sárga ragacsos színcsapdák kihelyezése, mert a napokban várható a **nyugati dióburok-fúrólégy** rajzásának kezdete. A kártevő megfigyelése és az esetleges védekezésre felkészülés javasolt!

Sáskák

A homokhátsági térségekben (Csongrád-Csanád vármegye) az **olasz sáskák** (*Calliptamus italicus*) és **barbársáskák** (*Calliptamus barbarus*) egyedszáma az elmúlt időszakban jelentősen megnövekedett. (5. fotó). A tartós hőség, valamint a csapadékhiány rendkívül kedvező feltételeket biztosít a populációk gyors felszaporodásához.

5. fotó: Felszaporodóban levő olasz-és barbársáska (Fotó: Tunyoginé Búzás Ilona)

Elsősorban lucerna, spárga, sárgarépa, valamint egyéb lágyszárú kultúrák állományaiiban figyelhető meg a rágáskártétel. Több területen a levelek, hajtások és fiatal növényi részek jelentős mértékű fogyasztása tapasztalható. A jelenlegi időjárási előrejelzések alapján a következő időszakban további népességnövekedés várható, ezért különösen a homoki termőterületeken indokolt az állományok rendszeres felvételezése és a kártevő egyedszámának folyamatos nyomon követése.

Tűh Annamária
Magyar Növényvédő Mérnöki és
Növényorvosi Kamara

Az előrejelzés a Borsod –Abaúj-Zemplén (Szakolczai Soma), Csongrád-Csanád (Tunyoginé Búzás Iona), Hajdú-Bihar (Gálóczi-Tömösváry Róbert), Jász-Nagykun-Szolnok (Pintér Imre), Komárom-Esztergom (Abdai Éva) és Zala vármegyei (Tűh Annamária) Növényorvosi Kamarák szakembereinek megfigyelései alapján készült.